

Stanovisko Výboru regiónov „Zlepšenie energetickej účinnosti prostredníctvom informačných a komunikačných technológií“

(2009/C 76/11)

VÝBOR REGIÓNOV

- poznamenáva, že otázka klimatických zmien je jedna z najdôležitejších politických výzev, pred ktorou budú stáť miestne a regionálne samosprávy;
- je presvedčený, že na dosiahnutie ambiciózných cieľov stanovených do roku 2020 treba zabezpečiť dostupnosť a úplné vyžívanie riešení založených na informačných a komunikačných technológiách (IKT);
- poukazuje na to, že IKT zohrávajú dôležitú úlohu v implementácii Stratégie Európskej únie pre trvalo udržateľný rozvoj. Prostredníctvom nových technologických a obchodných inovácií pozitívne vplyvajú na rozvoj a vďaka využívaniu najinteligentnejších a najčistejších postupov podporujú štrukturálne zmeny vo využívaní prírodných zdrojov;
- zdôrazňuje skutočnosť, že IKT, ktoré zvyšujú energeticкую účinnosť, majú veľký potenciál podporiť konkurencieschopnosť Európy a podnikateľské možnosti na miestnej a regionálnej úrovni;
- poukazuje na to, že miestne a regionálne samosprávy disponujú viacerými nástrojmi umožňujúcimi im v plnej miere využívať možnosti – ako napríklad kompetencie v oblasti územného plánovania, dodávok energie, výstavby a dopravy – ktoré v súvislosti s riešením problematiky klimatických zmien ponúkajú IKT;
- navrhuje, aby sa v súvislosti s európskym podujatím na tému energetickej účinnosti uskutočnila pre miestne a regionálne samosprávy výstava a súťaž o najlepšie projekty energetickej účinnosti využívajúce IKT a je pripravený zúčastniť sa na tejto výstave a samotnom podujatí; a navrhuje tiež, aby Komisia spolu s Výborom regiónov a ďalšími zainteresovanými stranami vypracovala praktickú príručku na tému, ako môžu miestne a regionálne samosprávy využiť IKT v ich plánoch riešenia klimatických zmien.

Spravodajca: Risto KOIVISTO (FI/SES), predseda regionálneho zastupiteľstva Tampere

Referenčný dokument

Zlepšenie energetickej účinnosti prostredníctvom informačných a komunikačných technológií

KOM(2008) 241 v konečnom znení

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

VÝBOR REGIÓNOV,

Všeobecné pripomienky

1. poznamenáva, že vo svojich nedávnych stanoviskách označil otázku klimatických zmien za jednu z najdôležitejších politických výzev, pred ktorou budú stáť miestne a regionálne samosprávy;

2. podporuje cieľ stanovený Európskou radou znížiť do roku 2020 emisie o 20 % v porovnaní s úrovňou v roku 1990, zvýšiť podiel energie z obnoviteľných zdrojov na 20 % z celkovej spotreby energie v EÚ a dosiahnuť 20 %-nú úsporu spotreby energie v EÚ v porovnaní s predpokladanou spotrebou;

3. súhlasí s Európskou komisiou, že na dosiahnutie ambiciózných cieľov stanovených do roku 2020 treba zabezpečiť dostupnosť a úplné vyžívanie riešení založených na informačných a komunikačných technológiách (IKT);

4. znovu vyjadruje svoj postoj, že všetky rozhodnutia prijaté v rámci európskej energetickej politiky musia v prvom rade zohľadňovať aspekt energetickej účinnosti. Víta teda skutočnosť, že Komisia vo svojom oznámení uvádza, že má v úmysle využívať IKT na zvýšenie účinnosti výroby a distribúcie energie a obchodu s ňou;

5. kládol vo svojich stanoviskách na tému nedávnych iniciatív i2010 osobitný dôraz na sociálny a ekonomický rozmer IKT, a preto s uspokojením konštatuje, že Komisia teraz berie do úvahy environmentálne hľadisko informačnej spoločnosti;

6. poukazuje na to, že IKT zohrávajú dôležitú úlohu v implementácii Stratégie Európskej únie pre trvalo udržateľný rozvoj. Prostredníctvom nových technologických a obchodných inovácií pozitívne vplyvajú na rozvoj a vďaka využívaniu najinteligentnejších a najčistejších postupov podporujú štrukturálne zmeny vo využívaní prírodných zdrojov;

7. zdôrazňuje skutočnosť, že IKT, ktoré zvyšujú energetickú účinnosť, majú veľký potenciál podporiť konkurencieschopnosť Európy a podnikateľské možnosti na miestnej a regionálnej úrovni;

Úloha miestnych a regionálnych samospráv

8. je presvedčený, že Komisia sa správne rozhodla, keď spoluprácu s mestskými oblasťami a ich prínos označila za prioritu pri overovaní a testovaní nápadov, čo je plne v súlade s predchádzajúcimi pripomienkami výboru týkajúcimi sa stratégie i2010;

9. domnieva sa, že práve miestne a regionálne samosprávy môžu na základe praktických potrieb prísť s najoriginálnejšími a najviac inovačnými iniciatívami, ktoré podporia stratégiu i2010 Európskej únie;

10. poukazuje na to, že miestne a regionálne samosprávy disponujú viacerými nástrojmi umožňujúcimi im v plnej miere využívať možnosti – ako napríklad kompetencie v oblasti územného plánovania, dodávok energie, výstavby a dopravy – ktoré v súvislosti s riešením problematiky klimatických zmien ponúkajú IKT;

11. poznamenáva, že miestne a regionálne samosprávy už teraz v širokej miere využívajú IKT v mnohých oblastiach svojej činnosti, ktorá má vplyv na zníženie spotreby energie a emisií:

— osvetlenie verejných priestranstiev. Napríklad prostredníctvom SMS alebo internetu možno na stanovený čas osvetliť vonkajšie športové zariadenia a pouličné osvetlenie možno automaticky regulovať v závislosti od meniacich sa potrieb,

— regulácia vykurovania, klimatizácie a osvetlenia budov. Pre budovy s vysokou spotrebou energie, ako sú napríklad plavárne, sú technológie zvlášť dôležité,

— diaľková kontrola budov a iných verejných priestranstiev. Tento systém poskytuje tiež informácie o spotrebe energie v budovách a o zmenách, ku ktorým môže pri tejto spotrebe dôjsť,

— ekologickjšie systémy riadenia dopravy, ako napríklad signalizačné zariadenia reagujúce na zmeny premávky a systémy poskytujúce informácie o dopravných zápchach,

— konkurencieschopnejšia verejná doprava. Mnohé miestne samosprávy už teraz poskytujú cestovné poriadky s aktualizovanými časovými údajmi, ktoré využívajú systémy určovania polohy, a tiež ponúkajú elektronický predaj cestovných lístkov,

- rozvoj miestnej logistiky. IKT možno využiť na kombinovanie dopravných operácií a rozličných mobilných služieb v rámci určitého miesta, a tým znížiť celkové emisie a optimalizovať cesty ekologickým spôsobom,
- zvyšovanie povedomia spotrebiteľov. Prostredníctvom dialkového merania možno spotrebiteľom poskytnúť informácie v skutočnom čase, čo vďaka interakcii zvyšuje energetickú účinnosť a znižuje emisie,
- výroba a distribúcia energie, kde sa už teraz využívajú IKT na kontrolu postupov;

12. súhlasí s návrhom Komisie, na základe ktorého majú spoločnosti v oblasti IKT zohrávať vedúcu úlohu v tomto štádiu štrukturálnych zmien zameraných na zníženie „ekologickej stopy“ IKT;

13. taktiež poukazuje na skutočnosť, že IKT ponúkajú miestnym a regionálnym samosprávam značné možnosti zvýšiť produktivitu, skvalitniť služby a zároveň znížiť spotrebu energie a emisií. Nevyhnutným predpokladom využitia týchto možností je však často rozsiahla štrukturálna reforma administratívnych postupov, ktorá zahŕňa napríklad:

- flexibilnejšiu prácu, vďaka ktorej sa zvýši podiel práce na diaľku,
- nahradenie papierových dokumentov ich elektronickým spracovaním spolu s reformou vnútorných a vonkajších postupov,
- poskytovanie komplexných služieb, ktoré budú zahŕňať rôzne odvetvia a organizácie sústredené na jednom mieste v blízkosti verejnosti a ktoré budú tiež schopné poskytovať rozsiahlejšie odborné vedomosti (napríklad tlmočnicke služby možno zabezpečiť pomocou videokonferencie);

14. vyhlasuje, že miestne a regionálne samosprávy v Európe a ich siete sa radi zapoja do konzultácií a partnerského procesu týkajúcich sa IKT a energetickej účinnosti a do šírenia osvedčených postupov;

15. vyzýva Komisiu, aby v spolupráci s členskými štátmi navrhla vhodné spôsoby financovania, ktoré budú zohľadňovať tiež potreby miestnych a regionálnych samospráv a aby vo všetkých zdrojoch financovania uprednostňovala aspekt energetickej účinnosti všeobecne a riešenia založené na IKT;

Poznámky

16. sa domnieva, že oznámenie sa malo zaoberať aj otázkou dopravy, a to i napriek tomu, že už niekoľko iniciatív prebieha. Doprava je jednou z oblastí, ktorej treba venovať pozornosť hneď na začiatku, pretože v tejto oblasti možno dosiahnuť veľké úspory energie a vo veľkej miere využiť aplikácie IKT. Je tiež kľúčovým prvkom pre miestnu a regionálnu správu;

17. súhlasí s Komisiou, že treba podporiť vývoj počítačov s nižšou spotrebou energie a zároveň vyzýva Komisiu, aby investovala do vývoja metód umožňujúcich efektívnejšie ďalšie využitie tepelnej energie, ktorá sa produkuje vo veľkých počítačových miestnostiach;

18. v súvislosti s potenciálom IKT zvyšovať energetickú účinnosť, ako sa zdôrazňuje v oznámení Komisie, poukazuje na významný vplyv výroby, prepravy a odstraňovania výrobkov informačných technológií na „ekologickú stopu“ tohto odvetvia a považuje za dôležité snažiť sa vyvážiť tento dosah dobrovoľnými dohodami a v prípade potreby legislatívnou cestou;

19. navrhuje vypracovať všeobecné usmernenia týkajúce sa rozvoja výskumu energetickej účinnosti využitím IKT, aby sa mohli spojiť rozdrobené európske, národné a regionálne zdroje, čo umožní lepšie realizovať spoločné ciele;

20. podčiarkuje význam výskumu orientovaného na zákazníka a je tohto názoru, že nevyhnutným predpokladom jeho úspechu je úzka spolupráca medzi vedeckým výskumom, podnikmi v oblasti IKT a inými podnikmi, výrobcami energie, miestnymi a regionálnymi samosprávami a spotrebiteľskými organizáciami;

21. vzhľadom na význam miestnych a regionálnych samospráv pri zvyšovaní energetickej účinnosti naliehavo vyzýva, aby bola týmto orgánom priznaná kľúčová úloha v rámcovom programe EÚ pre výskum a v podobných národných rámcových programoch, a predovšetkým v rozsiahlych testovacích projektoch sledovania „ekologickej stopy“ IKT, ako sa uvádza v oznámení;

22. je znepokojený tým, že napriek dôležitosti tejto problematiky sa dostatočne neinvestuje do zavádzania inovácií v podobe produktov a služieb dostupných na trhu pre široké masy a poznamenáva, že miestne a regionálne samosprávy okrem svojej priekopníckej úlohy pri využívaní inovácií môžu spoločnostiam tohto odvetvia poskytnúť priaznivé ekonomické prostredie;

23. považuje za hlavný problém v súvislosti s rastom trhu nedostatok spoločných noriem, najmä v technologických oblastiach, ktoré sú úzko spojené s miestnou a regionálnou správou. Príkladom sú inteligentné systémy kontroly budov, kontrola osvetlenia a dopravné systémy. Dôsledkom chýbajúcich noriem je nedostatok technickej interoperability, obmedzená hospodárska súťaž na trhu a spomalenie verejného obstarávania;

24. poukazuje na to, že prioritným oblastiam, ktoré uvádza Komisia, chýbajú štandardné metódy merania, umožňujúce miestnym a regionálnym samosprávam vyhodnotiť užitočnosť jednotlivých riešení;

25. konštatuje, že decentralizovaná výroba energie na miestnej a regionálnej úrovni je z hľadiska bezpečnosti a výroby elektriny vhodná a ponúka možnosť kombinovať rôzne spôsoby výroby. Preto v plnej miere schvaľuje úmysel Komisie zvýšiť výmenu informácií a osvedčených postupov v oblasti obchodných modelov založených na IKT a zameraných na decentralizovanú výrobu a investovať do súvisiaceho výskumu a vývoja;

26. poukazuje na skutočnosť, že v oznámení sa nehovorí o propagovaní ekologických IKT vo verejnom obstarávaní a vyzýva, aby sa navrhli postupy, ktoré na rozdiel od súčasného stavu umožnia miestnym a regionálnym samosprávam uprednostniť pri verejnom obstarávaní aspekt energetickej účinnosti, najmä v jeho fáze pred komerčným využitím, a súvisiaci vývoj IKT;

27. víta skutočnosť, že Komisia očakáva úzku spoluprácu s Výborom regiónov, ako to poznamenáva vo svojom oznámení, a navrhuje, aby:

- sa v súvislosti s európskym podujatím na tému energetickej účinnosti uskutočnila pre miestne a regionálne samosprávy výstava a súťaž o najlepšie projekty energetickej účinnosti využívajúce IKT. Výbor je pripravený zúčastniť sa na tejto výstave a samotnom podujatí,
- Komisia spolu s Výborom regiónov a ďalšími zainteresovanými stranami vypracovala praktickú príručku na tému, ako môžu miestne a regionálne samosprávy využiť IKT v ich plánoch riešenia klimatických zmien;

28. navrhuje, aby Komisia vo svojom budúcom oznámení o IKT a životnom prostredí, ktoré má byť uverejnené na jar 2009:

- rozšírila predmet oznámenia z problematiky energetickej účinnosti na problematiku trvalo udržateľného rozvoja,
- doplnila ho o konkrétny akčný plán obsahujúci špecifické ciele, opatrenia a termíny,
- venovala pozornosť novým oblastiam, a to aspoň doprave a potrebe zmeny v postupoch verejnej správy,
- zohľadnila úlohy a potreby miestnej a regionálnej správy.

Hlavné postoje Výboru regiónov

29. Výbor už skoršie poukázal na to, že energetická účinnosť a väčšie využívanie energie z obnoviteľných zdrojov musia byť kľúčovým prvkom európskej energetickej politiky. Výraznejšie investície do IKT, ktoré podporujú energetickú účinnosť, umožň-

ňujú miestnym a regionálnym samosprávam riešiť problematiku klimatických zmien, zvýšiť decentralizovanú výrobu energie, znížiť spotrebu energie a pre miestne podniky znamenajú nové obchodné príležitosti.

30. Výbor prikladá veľký význam úmyslu Komisie využiť skúsenosti mestských oblastí pri overovaní a testovaní nápadov a spolupracovať s nimi a existujúcimi sieťami miestnych a regionálnych samospráv. Početné úlohy, ktoré miestne a regionálne samosprávy vykonávajú (napr. úloha regulačného orgánu, spotrebiteľa, poskytovateľa služieb, užívateľa a dodávateľa energie, iniciátora, experta a orgánu vydávajúceho usmernenia), odôvodňujú ich bezpodmienečnú podporu v plnej miere využívať IKT v snahe zvýšiť energetickú účinnosť. Výbor sa bude usilovať využiť všetky dostupné prostriedky na to, aby zvýšil informovanosť mestských oblastí a sietí miestnych a regionálnych samospráv o týchto možnostiach a bude ich nabádať, aby sa zapojili do partnerského procesu.

31. Výbor dúfa, že Komisia vynaloží väčšie úsilie na vytvorenie noriem v tejto oblasti, aby mali miestne a regionálne samosprávy prístup k produktom s lepšou interoperabilitou. Štandardizácia a kritéria kvality taktiež umožňujú rozvoj hospodárskej súťaže na trhu a miestnym a regionálnym samosprávam uľahčujú kúpu produktov, ktoré majú priaznivý dosah na energetickú účinnosť.

32. Miestne a regionálne samosprávy by v rámci svojej spoločnej zodpovednosti za životné prostredie mohli s podporou EÚ a členských štátov prevziať na seba úlohu priekopníka a vo využívaní IKT ísť príkladom pre ostatných s cieľom zvýšiť energetickú účinnosť. Súčasťou tejto priekopníckej úlohy by bolo nadviazanie nových partnerstiev s podnikmi v oblasti IKT a výrobcami energie, realizácia inteligentných, energeticky hospodárnych verejných budov, zavedenie inteligentného pouličného osvetlenia a zvýšenie energetickej účinnosti v správe a poskytovaní služieb.

33. Výbor navrhuje, aby Komisia vo svojom budúcom oznámení na túto tému uverejnila akčný plán využívania IKT na podporu trvalo udržateľného rozvoja. Výbor zastáva názor, že celková analýza by mala rozhodne zahŕňať aj otázku dopravy a že súčasťou akčného plánu by mala byť aj komplexná „e-stratégia“ na zníženie emisií oxidu uhličitého, kvantitatívne emisné ciele pre jednotlivé odvetvia, opatrenia, ktoré majú prijať EÚ a členské štáty na dosiahnutie týchto cieľov, a definícia ukazovateľov pre sledovanie pokroku.

V Bruseli 27. novembra 2008

Predseda
Výboru regiónov
Luc VAN DEN BRANDE